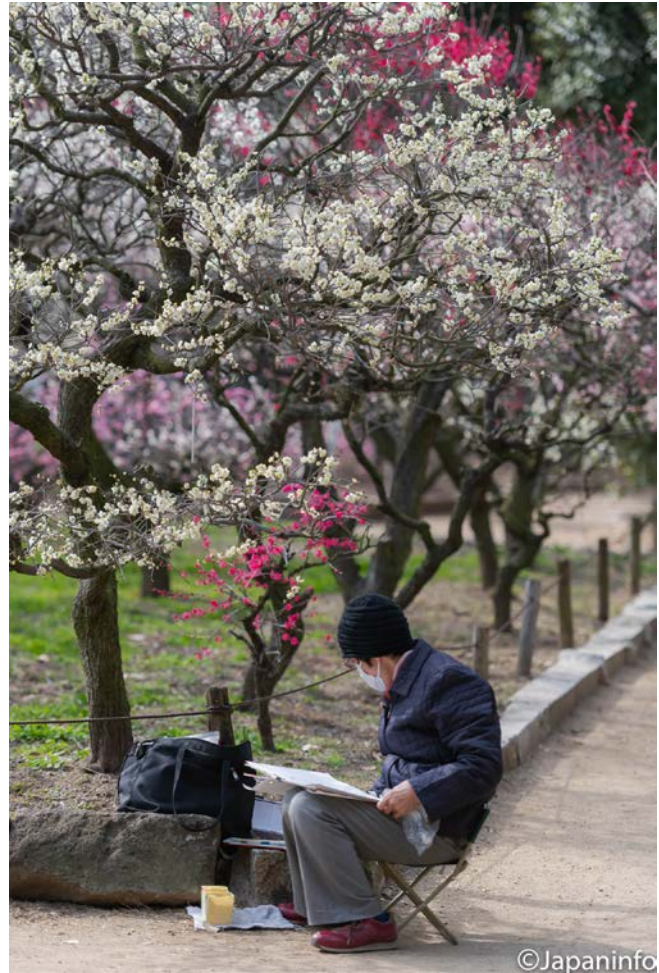

▲ ผุ้่งนกแวง่นตาขาวอพยพ ที่พบทุกปีเมื่อซากุระสายพันธ์ุโอะคาเมะบาน ที่สวน Tsurumi Ryokuchi Park

▲ ดูไม่ออกว่าตัวผู้หรือตัวเมีย

▲ จิตรกรสมัครเล่นในไร่บ๊วย

กัญญา ภัทสุโะ

“แวง่นตาขาว” (เมะจิโระ)

สัญลักษณ์ของฤดูใบไม้ผลิ

ทั้ง บ๊วย และซากุระต่างก็เป็นดอกไม้ประจำฤดูใบไม้ผลิที่ทุกคนรู้จักดี และพร้อมๆ กับดอกไม้ทั้งสองอย่าง สิ่งหนึ่งที่จะทำให้เรารู้ถึงฤดูใบไม้ผลิของญี่ปุ่นคือเจ้า “เมะจิโระ” หรือ “นกแวง่นตาขาว”

ตัวหนังสือจีนที่ใช้กำกับเจ้าแวง่นตาขาวนี้คือ 「繡眼児」 หมายถึงรอบตาสองข้างที่เรืองแสงด้วยขนสีขาว เหมือนน้กด้วยไหม ลำตัวของมันมีขนาดเพียงราวไม่เกิน 12 เซนติเมตร ยามกางปีกจะกว้างขึ้นเป็น 18 เซนติเมตร เล็กกว่านกกระจอก และยังเป็นนกขนาดเล็กอันดับที่สามของนกที่พบทั่วไปในญี่ปุ่นอีกด้วย ทว่าโดยนิสัยแล้วเจ้าแวง่นตาขาวนับเป็นนกกล้าหาญ มักพบเห็นว่ามันบินแย่งน้ำหวานจาก

▲ ที่ไร่บ๊วยใน Izumi Recycle Park ชานกรุงโอะซากา

▲ กับบ๊วยพันธุ์ย่อย

▲ โฉบบินจากกิ่งหนึ่งไปอีกกิ่งหนึ่ง

▲ ยามเมื่อท้องฟ้าสีครามสด จะยิ่งได้สัมผัสความงามของฤดูใบไม้ผลิ

ดอกไม้หรือผลไม้ แข่งกับนกปรอท (ฮิโยโดริ) ที่ตัวใหญ่กว่ามันกว่าเท่าตัวอย่างแฉ้วคล่องว่องไว

นกแว่นตาขาวมีถิ่นฐานในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ตั้งแต่จีน คาบสมุทรมลายู ญี่ปุ่น ไต้หวัน เกาหลี ไต้หวัน ไปจนถึงเวียดนาม ไทย และฟิลิปปินส์ นกที่พบในญี่ปุ่นนั้นมีทั้งนกท้องถิ่น และนกอพยพ นกท้องถิ่นที่อาศัยประจำที่แห่งใดแห่งหนึ่งส่วนใหญ่มักจะอยู่กับคู่ของตนเป็นประจำ และยังมีเขตประจำตัวที่ไม่ให้คนอื่นเข้ามาเพ่งพ่าน ส่วนนกอพยพนั้นจะอยู่กันเป็นฝูงในฤดูหนาว ความที่ทั้งตัวผู้และตัวเมียต่างก็มีสี และขนาดใกล้เคียงกันมาก จึงยากที่จะแยกออกว่าตัวไหนเป็นตัวไหน ผู้รับบอกว่าตัวผู้จะมีเส้นสีเหลืองที่หน้าผาก และที่หางเข้มกว่าตัวเมีย และตรงกลางท้องจะมีเส้นสีเหลืองที่ออกไปถึงท้องจะออกสีน้ำตาลอมแดงชัดกว่า ยิ่งสีชัด และเส้นใหญ่กว่า ยิ่งแสดงว่านกตัวผู้ตัวนั้นแข็งแรง เป็นที่ชื่นชอบของนกตัวเมีย

ยามฤดูผสมพันธุ์ นกตัวผู้จะขันร้องเรียกตัวเมียอย่างไพเราะ ทำให้ผู้คนในสมัยเอโดะ พากันหาเจ้าแว่นตาขาวมาเลี้ยงแข่งกัน มีการประชันเสียงร้อง ตัวใครร้องได้ไพเราะ และร้องได้นานก็จะได้รับการจัดอันดับดังเช่นนกขุโมะ อันดับหนึ่งเป็น “โยโกสุนะ”

ว่ากันว่า ในอดีตมีโยโกสุนะตัวหนึ่งร้องได้ติดต่อกันถึง 800 ครั้ง ใน 3 นาที ค่าตัวนั้นกว่า 5 ล้านเยนทีเดียว และความที่มันมีนิสัยชอบเบียดเสียด เรียงแถวกันแน่นยามหนาวเย็น ในภาษาญี่ปุ่นจึงมีวลีบรรยายการเบียดเสียดใกล้ชิดของสิ่งของต่างๆ ว่า “เมะจิโระโอชิ” หรือ “เบียดกันดั่งนกแว่นตาขาว”

อาหารโปรดของพวกมันคือน้ำหวานทั้งจากผลไม้ และดอกไม้ เมื่อเข้าฤดูใบไม้ผลิ พวกนกอพยพจะพากันบินจากใต้ขึ้นเหนือมุ่งสู่ไร่บ๊วย และดงดอกคาเมลเลีย พอดอกบ๊วยโรยราไป พวกมันก็จะพากันย้ายไปหากินตามต้นซากุระแทน ลำตัว และปีกสีเขียวสด ลูกตาที่กลมโตของมันช่างเข้ากับดอกบ๊วย และซากุระสีขาว และสีชมพูได้อย่างกลมกลืนมาก ไม่ว่าจะจิตรกรวาดภาพในอดีตหรือช่างภาพดิจิทัลสมัยนี้ ต่างก็พากันจับภาพพวกมัน บนกิ่งบ๊วย กิ่งซากุระกันตามๆ

ด้วยความที่แว่นตาขาวสามารถพบเห็นได้ทั่วไปนี่เอง ทำให้มันเป็นนกที่คนญี่ปุ่นคุ้นเคยมาแต่โบราณกาล หลังจากปี 2012 เป็นต้นมา กระทรวงสิ่งแวดล้อมได้ยกเลิกการ อนุญาตเลี้ยงนกแว่นตาขาวรวมทั้งนกอื่นๆ ไปแล้วทั้งหมด ปัจจุบันจึงไม่พบคน

▲ ห้อยหัวดูคน้ำหวานจากซากุระ

▲ เหมือนอีกโลกหนึ่งที่เต็มไปด้วยความสุข

▲ ไม่กลัวคนเลย

▲ ไต่ขึ้นมาด้านบนของต้นบ๊วย

▲ หน้าตา และท่าทางของมันดูน่ารักน่าเอ็นดูไปหมด

▲ พี่ชมหอมหวานก็เป็นของโปรดของแว่นตาขาว

เลี้ยงนกในกรงเช่นเมืองไทยเรา ดังนั้นหากต้องการเห็นหรือฟังเสียงร้องของพวกมัน ก็ต้องไปตามไร่บ๊วยหรือดงซากุระตามสวนสาธารณะ

ปีนี้ดอกบ๊วยในภูมิภาคคันไซบานเร็วกว่าเฉลี่ยกว่า 10 วัน ทำให้ฝูงนกแว่นตาขาวมาปรากฏตัวเร็วขึ้น ที่แรกที่คุณเขียนเลือกไปในปีนี้เป็นที่ไร่ Izumi Recycle Park สวนสาธารณะที่บริษัทกำจัดขยะด้านอุตสาหกรรมในเมือง Izumi ปริมาณพลของโอซากา ปรับปรุงสร้างขึ้นเป็นสวนบ๊วยและดอกไม้ประจำฤดูกาลเมื่อปี 1979 พอไปถึงก็เจอฝูงแว่นตาขาวราว 30 ตัว บินเวียนวนกันจากต้นหนึ่งไปอีกต้นหนึ่ง บรรดาช่างภาพที่ไปคอยราว 7-8 ราย ก็พากันเดินตามพวกมันไปที่ไดต้นๆ แล้วต้นเล่า คอยมองหาระยะใกล้ๆ ที่ไม่ย้อนแสง ไม่มีกิ่งบังด้านหน้า เพื่อจะได้ทั้งภาพพวกมันดูคนน้ำหวาน โดยมีท้องฟ้าสีครามสดเป็นแบ็คกราวนด์ และเมื่อชินกับพฤติกรรมของพวกมัน ก็จะรู้ว่าต่อไปมันจะขยับตัวไปด้านบน พุ่งลงล่าง หรือโฉบบินไปอีกกิ่งเมื่อใด โอกาสที่จะได้ภาพแว่นตาขาวกางปีกบินก็จะเพิ่มขึ้น

ความสุขที่นกแว่นตาขาวมอบให้ผู้คนในต้นฤดูใบไม้ผลิปีแล้วปีเล่าช่างหาค่าไม่ได้จริงๆ มีดอกไม้ก็ต้องมีแมลง มีนกมาเพิ่มสีสันด้วย ไม่ว่าจะเป็นสมัยเอโดะหรือจะเป็นสมัยที่หุ่นยนต์เข้ามามีบทบาทเพิ่มขึ้น ในอนาคตแว่นตาขาวกับดอกบ๊วยหรือซากุระก็ยังคงเป็นสัญลักษณ์ที่สดชื่น และงดงามในฤดูใบไม้ผลิของญี่ปุ่นที่คุณคนเฝ้ารอคอยเสมอ

* Izumi Recycle Park เดินทางลำบากหน่อย ต้องไปต่อรถเมย์และเดินอีกราว 15 นาที จากสถานี Izumi Chuo/Semboku Kosoku Train เปิดจาก 8:00-17:00 ปิดวันจันทร์ (ไม่มีค่าเข้าชม)

▲ พากันบินวนอยู่ทั้งวัน

▲ รอบตาสีขาวดังมีคนมาปักใหม่ไว้

▲ ได้จังหวะตอนจะโฉบบิน

▲ แสงแดดอ่อนๆ กับซากุระสีสด เมื่อมีแว่นตาขาวมาเพิ่มเติมให้กลายเป็นภาพที่งดงามตรึงตา